MA_SEM_III

RH-292 Marathi Vyakaran-XII OR

Time: One Hour **Max. Marks: 40**

Instructions

Solve any 40 questions

1 मराठीतील पहिले शालोपयोगी व्याकरण .... साली लिहिले गेले .

(A)१८३६	(B)१८२४	(C)१९११	(D)१८४८

2 महाराष्ट्र भाषेचे पाणिनी म्हणून .... यांना उपाधी दिली जाते.

(A)जगन्नाथशास्त्री क्रमवंत	(B)मोरो केशव दामले	(C)गंगाधर शास्त्री फडके	(D)दादोसा पांडुरंग तर्खडकर

3 व्याकरण म्हणून एक शास्त्र आहे. जेणेकरून भाषेचे तत्वज्ञान होते, म्हणजे तिचे आतील .... कळतात.

(A)शब्द	(B)नियम	(C)पद	(D)वाक्य

4 दादोसा पांडुरंग तर्खडकर यांनी १८३६ मध्ये .... हे मराठी व्याकरणाचे सौधान्तिक पुस्तक लिहिले .

(A)प्रौढसोध व्याकरण	(B)शास्त्रीय व्याकरण	(C)महाराष्ट्र भाषेचे व्याकरण	(D)लघु व्याकरण

5 शुद्ध बोलणे आणि लिहिणे यांची .... म्हणजे व्याकरण.

(A)शास्त्र	(B)कला	(C)नियमावली	(D)दृष्टी

6 इ. स. १९११ मध्ये मोरो केशव दामले यांनी -----हे व्याकरण विषयी पुस्तक लिहिले . त्यास मराठी व्याकरणातील महाभारत असे म्हटले जाते.

(A)महाराष्ट्र भाषेचे व्याकरण	(B)मराठी व्याकरणावरील निबंध	(C)वाक्यामिमांसा	(D)शास्त्रीय मराठी व्याकरण

7 भाषेला विकसित करण्यासाठी व योग्य दिशा देण्यासाठी ---- व्याकरण कार्य करते.

(A)एतिहसिक व्याकरण	(B)आदेशात्मक व्याकरण	(C)तौलनिक व्याकरण	(D)वर्णनात्मक व्याकरण

8 व्याकरण लेखनामध्ये प्रामुख्याने वर्नविचार, शब्दिचार व ----- असे विभाग केले जातात.

(A)पदविचार	(B)अर्थविचार	(C)ध्वनिविचार	(D)वाक्याविचार

9 भाषेचा विकास कसा झाला, ध्वनी , शब्द यामध्ये झालेल्या बदलांचा अभ्यास करण्यासाठी एखादा कालखंडावर ज्यावेळी व्याकरण लिहिले जाते त्यास ------व्याकरण म्हणतात.

(A)आदेशात्मक व्याकरण	(B)वर्णनात्मक व्याकरण	(C)तौलनिक व्याकरण	(D)एतिहसिक व्याकरण

10 भाषेसोबातच व्याकरणाचा जन्म होतो. काही भाषेचे व्याकरण लिहिले जाते व काही भाषेचे लिहिले गेले नाही. वरील वाक्य

(A)पूर्ण सत्य	(B)पूर्वार्ध बरोबर , उत्तरार्ध चूक	(C)पूर्वार्ध व उत्तरार्ध संबंध नाही	(D)उत्तरार्ध सत्य पूर्वार्ध असत्य

11 प्रमाण भाषेसोबत ----- भाषेचेही व्याकरण असते .

(A)मध्ययुगीन	(B)प्राचीन	(C)अवगत	(D)बोली

12 भाषा आणि व्याकरणाचा संबंध हा परस्पर -----आहे.

(A)पूरक	(B)विरोधी	(C)सहविकारी	(D)अविकारी

13 शाळा , महाविद्यालय , सरकारी कामकाज इत्यादी क्षेत्रात भाषा व्यवहार करण्यासाठी ----- व्याकरणाची आवश्यकता आहे.

(A)आदेशात्मक	(B)तौलनिक	(C)वर्णनात्मक	(D)ऐतहासिक

14 भाषा आणि व्याकरण हे ---- असते.

(A)भाषा अगोदर व व्याकरण नंतर	(B)समपातळीवर	(C)काही भाषेत व्याकरण असते काही भाषेत नसते.	(D)परस्पर विरोधी

15 भाषेचे व्याकरण कोणत्या कारणांसाठी शिकणे आवश्यक आहे.

(A)भाषा व्यवस्तीत आकलन व्हावी	(B)परकीयांना ती भाषा शिकता यावी.	(C)सरकारी कामकाजात भाषा वापरण्यासाठी	(D)वरील सर्व

16 काळानुरूप भाषेच्या रुपात बदल होत असतो . तसेच त्या भाषेच्या व्याकरणासाठी बदल होत असतो.

(A)पूर्ण सत्य	(B)अर्ध सत्य	(C)अर्ध सत्य	(D)वरील पैकी नाही

17 एखाद्या कालखंडातील भाषिक रुपव्यवास्थेची जशी आहे तशीच व्याकरणिक रचना करणे म्हणजे ------प्रकारचे व्याकरण होय.

(A)ऐतहासिक व्याकरण	(B)वर्णनात्मक व्याकरण	(C)तौलनिक व्याकरण	(D)आदेशात्मक व्याकरण

18 भाषेच्या विकासासाठी आणि ----- व्याकरण रचनेची आवश्यक आहे.

(A)रचनेसाठी	(B)माहितीसाठी	(C)प्रगतीसाठी	(D)संरचनेसाठी

19 सर्वसाधारणपणे मराठी भाषेच्या ----- रूपावरून व्याकरण रचना करण्यात आली आहे.

(A)प्रमाण भाषा व ग्रंथ भाषेतील	(B)बोलीभाषेवरून	(C)भाषेंतर्गत सर्व रूपावरून	(D)धार्मिक ग्रंथातील

20 मराठी भाषेचे इंग्रजी भाषेत A Grammar of the Marathi Language' हे व्याकरण विषय ग्रंथ ----- यांनी इ. स. १८०५ मध्ये लिहिले आहे.

(A)जॉर्ज गीयार्सन	(B)विल्यम कॅरे	(C)जेम्स आर . सॅलंटाईन	(D)जॉर्ज जर्व्हिस

21 दोन कालखंडातील भाषिक रुपाची तुलना करून भाषेतील स्थित्यंतराचा शोध, किंवा भाषिक रुपामध्ये कसे परिवर्तन झाले याचा शोध होण्यासाठी -----हे व्याकरण कार्य करते.

(A)कार्यात्मक व्याकरण	(B)आदेशात्मक व्याकरण	(C)वर्णनात्मक व्याकरण	(D)तौलनिक व्याकरण

22 तकाच भाषेची निरनिराळ्या उपप्रांतात व निरनिराळ्या काळांत निरनिराळी रूपे थोडच्या फार फरकाने असती तरी व्याकरण तयार होते ते त्या भाषेतील ----- भाषेचे.

(A)पोट भाषेचे	(B)प्रमाणभाषेचे	(C)बोलीभाषेचे	(D)शहरी भाषेचे

23 आधी भाषा व नंतर व्याकारंरचना झाली. याचा अर्थ भाषा आधी आधी व्याकरण नंतर असा याचा अर्थ नाही. कारण, भाषा हि तिच्या नियमांसह निर्माण होते.

(A)अर्ध सत्य आहे	(B)पूर्ण सत्य आहे	(C)पूर्ण असत्य आहे	(D)वरीलपैकी नाही

24 व्याकरण म्हणजे ----- अभ्यास करणारे शास्त्र - कृ . श्री. अर्जुन वाडकर

(A)ध्वनीचा	(B)अर्थाचा	(C)भाषेचा	(D)शब्दांचा

25 भाषा जिवंत आणि प्रवाहि राहण्यासाठी त्या भाषेचे व्याकरण रचणे आवश्यक आहे. हे विधान ------

(A)पूर्ण सत्य	(B)पूर्ण असत्य	(C)अर्धसत्य	(D)वरीलपैकी नाही

26 मराठी भाषेच्या व्याकरणामध्ये शालोपयोगी , सौधान्तिक , समीक्षात्मक व्याकरणिक ग्रंथरचना बहुसंख्यपणे इंग्रजांच्या आगमनातून व प्रयत्नातून झालेली आहे.

(A)पूर्ण सत्य (B)पूर्ण असत्य (C)अर्ध सत्य (D)सांगता येत नाही

27 मराठी भाषेचे पहिले शालोपयोगी ' महाराष्ट्र भाषेचे व्याकरण ----- यांनी लिहिले आहे.
(A)दादोसा पांडुरंग तर्खडकर (B)मोरो केशव दामले (C)रा. भी. जोशी (D)जगन्नाथ शास्त्री क्रमवंत , गंगाधर शास्त्री फडके , बाळशास्त्री घगवे

28 भाषा बदलली कि व्याकरणहि -----
(A)बदलते (B)बदलत नाही (C)सांगता येत नाही (D)वरीलपैकी नाही

29 जे शब्द नामांना किंवा सर्वनामांना जोडून येतात व वाक्यातील शब्दांचा संबंध दाखवितात त्यांना ----- असे म्हणतात
(A)उभयान्वयी अव्यय (B)क्रियाविशेषण अव्यय (C)शब्दयोगी अव्यय (D)केवलप्रयोगी अव्यय

30 जे शब्द आपल्या मनातील वृत्ती किंवा भावना व्यक्त करतात, त्यांना ------ असे म्हणतात.
(A)केवलप्रयोगी अव्यय (B)उभयान्वयी अव्यय (C)शब्दयोगी अव्यय (D)क्रियाविशेषण अव्यय

31 नामे व सर्वनामे यांचा वाक्यातील क्रीयापदाशी किंवा इतर शब्दांशी येणारे संबंध ज्या विकारांनी दाखविले जातात. त्या विकारांना -------असे म्हणतात.
(A)विकृती (B)क्रियापद (C)विभक्ती (D)उभयान्वयी अव्यये

32 विभाक्तांच्या आठव्या कारकार्थ प्रकारचे नाव ----- हे आहे.
(A)संप्रदान (B)अपादान (C)संबंध (D)संबोधन

33 त, ई , आ हे ------ विभक्तीचे प्रत्यय आहेत.
(A)द्वितीय (B)तृतीया (C)षष्टी (D)सप्तमी

34 जेव्हा क्रियापदाचे रूप कर्त्याच्या किंवा कर्माच्या लिंग वचनाप्रमाणे बदलत नसून ते नेहमी तृतीय पुरुषी , नपुसकलिंगी एकवचनी असे स्वतंत्र असते. तेव्हा अशा प्रकारच्या वाक्याराचनेस ------ असे म्हणतात.
(A)संकीर्ण प्रयोग (B)भावेप्रयोग (C)कर्तरी प्रयोग (D)कर्मणी प्रयोग

35 -------- प्रयोगात करता हा नेहमी प्रथमांत असतो व कर्म हे प्रथमांत किंवा द्वितीयांत असते.
(A)भावे (B)कर्मणी (C)संकीर्ण (D)कर्तरी

36 वाक्यात नामाचा किंवा सर्वनामाचा क्रीयापदाशी जो संबंध असतो त्याला ----- असे म्हणतात.
(A)कारक संबंध (B)उपपदसंबंध (C)अधिकरण (D)संप्रदन

37 शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना व्याकरण शिकविले. या वाक्यात 'विद्यार्थ्यांना' या शब्दांस येणारा 'ना' प्रत्यय विभक्तीचा आहे.
(A)द्वितीय (B)तृतीय (C)चतुर्थी (D)पंचमी

38 जेव्हा समासातील पहिले पद बहुदा अव्यय असून ते महत्वाचे असते व या सामासिक शब्दाचा वापर क्रिया विशेषणासारखा केलेला असतो तेव्हा ------ समास होतो.
(A)आव्ययीभाव समास (B)तत्पुरुष समास (C)द्वंद्व समास (D)बहुव्रीही समास

39 महादेव, घनश्याम, रक्तचंदन या सामासिक शब्दांत ------ समास आहे.
(A)अव्ययीभाव समास (B)कर्मधारय तत्पुरुष समास (C)द्वंद्व समास (D)नत्र तत्पुरुष समास

40 जितेंद्रिय या शब्दात ---- समास आहे.
(A)अव्ययीभाव समास (B)बहुव्रीही समास (C)तत्पुरुष समास (D)द्वंद्व समास

41 ज्या समासाचा विग्रह करताना अथवा, किंवा , वा या विकल्प दाखविणाऱ्या उभयान्वयी अव्ययांचा उपयोग करावा लागतो. त्यास ----- समास म्हणतात.
(A)इतरेतर द्वंद्व (B)वैकल्पिक द्वंद्व (C)समाहार द्वंद्व (D)बहुव्रीही

42 क्रीडांगणावर मुले खेळू लागली. या वाक्यात खेळू लागली हे क्रीयापद ------ प्रकारचे आहे.
(A)सहायक क्रियापद (B)धातू साधित क्रियापद (C)संयुक्त क्रियापद (D)साधित क्रियापद

43 जवळजवळ येणारे वर्ण जर स्वर असतील व दोन स्वरांऐवजी एक स्वर येत असेल त्या संधीत ---- संधी म्हणतात.
(A)व्यंज संधी (B)स्वर संधी (C)विसर्ग संधी (D)स्वर - व्यंजन संधी

44 ' त्याची गोष्ट लिहुन झाली. ' या वाक्यात ------ प्रकारचा प्रयोग आहे.
(A)कर्तरी प्रयोग (B)कर्मणी प्रयोग (C)समापन कर्मणी प्रयोग (D)भावे प्रयोग

45 लता गाणे गाते. या वाक्यात ----- प्रकारचा प्रयोग आहे.
(A)कर्तरी प्रयोग (B)कर्मणी प्रयोग (C)भावे प्रयोग (D)सकर्मक कर्तरी प्रयोग

46 तृतीय विभक्तीचा कारकार्थ ------ आहे.
(A)संप्रदान (B)करण (C)संबंध (D)अधिकरण

47 नामाबद्दल विशेष माहिती सांगून नामाची व्याप्ती मर्यादित करणाऱ्या विकारी शब्दास ----- असे म्हणतात.
(A)क्रियापद (B)क्रियाविशेषण (C)विशेषण (D)शब्दयोगी अव्यय

48 प्रथमेला प्रत्यय नसल्यामुळे प्रथमा , विभक्ती मानू नये असे कोणी म्हटले आहे.
(A)ग. ह. केळकर (B)डॉ. ग. मो. पाटील (C)म. पां. सबनीस (D)प्रा. अरविंद मंगळुकर

49 ज्या समासातील दुसरे पद महत्त्वाचे असते व अर्थाच्या दृष्टीने गाळलेला शब्द किंवा विभक्ती प्रत्यय विग्रह करताना घालावा लागतो त्यास -------समास असे म्हणतात.
(A)तत्पुरुष समास (B)मध्यापादलोपी समास (C)अव्ययीभाव समास (D)वैकल्पिक द्वंद्व समास

50 जवळजवळ येणाऱ्या दोन वर्णांपैकी दोन्ही वर्ण व्यंजने किंवा दुसरा वर्ण स्वर असल्यास त्यास असे म्हणतात.
(A)स्वरसंधी (B)व्यंजनसंधी (C)विसर्ग संधी (D)स्वर - व्यंजन संधी